

Використання дидактичних ігор як засіб формування морально-естетичних якостей учнів молодших класів на основі музичного фольклору

Білоус О. С.

В статье рассматривается использование на уроках музыки в младших классах музыкально-дидактических игр как средства формирования нравственных, эстетических качеств учащихся. Рассматривается игровая деятельность как природная форма активности учащихся младшего школьного возраста. Как один из видов музыкально-дидактических игр предлагается использование игр в форме инсценизации украинских народных песен. Раскрываются воспитательные возможности песен-инсценизаций, приводятся примеры. Автор акцентирует внимание на том, что воспитательная цель песен-инсценизаций связана, прежде всего, с воспитанием сферы чувств ребенка, что обусловлено спецификой музыкального искусства.

This article writes about use of didactic plays as means of forming moral-aesthetic dualities of the pupils at the music lessons in junior forms. Playing activity is regarded as natural forms of activity of junior pupils. Dramatizing of Ukrainian folksongs is suggested as one of the types of music-didactic plays. The article shows educational possibilities of dramatizing of songs, gives examples. The author stresses that upbringing aim of dramatizing plays is connected first of all with breeding the child's feelings, which is conditioned by the specific character of musical art.

Сучасне розуміння пізнавально-виховних властивостей пісенного фольклору пов'язане з пошуками ефективних засобів, що сприяють розвитку пізнавальних здібностей дітей, формують їх морально-естетичні якості.

Найбільш освоєною дітьми молодшого шкільного віку вважається ігрова діяльність як доступна, природна форма активної діяльності. Підвищена емоційна чутливість молодших школярів дозволяє їм швидко захопитися, зацікавитися казками, іграми, різноманітними історіями, які вони чують на уроці.

Атмосфера невимушеності, творчості, радісного переживання і спілкування, яка створюється завдяки використанню ігор на уроці музики надзвичайно підносить їх педагогічний ефект. Тому використання музичних ігор в навчальному процесі розглядається як природна форма розвитку творчого потенціалу учнів, можливість для їх самовираження і самоствердження.

Особливого значення набуває музична гра як виховний засіб, який використовується вчителями музики в процесі роботи над шкільним пісенним репертуаром з народної творчості. Вважається, що спів та рухи є невід'ємною природною потребою кожної дитини, яка безпосередньо передає настрій, емоційний стан пісні у рухах і діях. Різноманітний за своїм характером народно-пісенний репертуар, можливість його використання в різних видах діяльності на уроках музики зумовило наявність різних видів музичних ігор; дидактичні, рухливі, ігри-драматизації, ігри-забави, сюжетно-рольові ігри, (або інсценізації) та інші. Практикою доведено, що зміст народної пісні, її неповторні національно-самобутні інтонації значно глибше усвідомлюються і емоційно переживаються дітьми, якщо вони засвоюються не лише музично слуховим шляхом, а й при безпосередньому відчутті характеру у рухах.

Для того, щоб музично-дидактична гра, спрямована на

вивчення, засвоєння і закріплення навчального пісенного репертуару виступала виховним засобом, вона повинна мати поряд з дидактичною і виховну мету, ігрове завдання або дії учнів, спрямовані на реалізацію встановленої мети. Виховна мета такої пісні-інсценізації, виходячи із специфіки музичного мистецтва, завжди буде пов'язана з розвитком емоційної сфери дитини, вихованням її почуттів і інтелекту.

Пізнаючи мудрий зміст народної пісні, який підсилюється його музично-емоційною забарвленістю, діти невимушено співчують і співпереживають почуттям і думкам, відображеним у пісні. А вивчаючи різні за характером народні пісні, засвоюючи їх зміст не лише інтелектуально, а й емоційно, переходячи від одного настрою до іншого, діти переживають різнобічну гаму почуттів, що є необхідною основою для глибокого усвідомлення і переживання поетичного тексту. А коли в ході гри-інсценізації діти намагаються відтворити в своїх діях і рухах те, що вони відчули в настрої пісні, це безперечно поглиблює їх сприйняття і усвідомлення змісту. І саме емоційний зміст пісні "вводить" дитину у світ моральних переживань, збуджує її до усвідомленого переживання злого, потворного і визнання доброго і прекрасного. Наприклад, виховна мета пісні-інсценізації "Подольночка" може полягати в тому, щоб визвати у учнів емоційний відгук і співчуття дівчині-Подольночці, бажання їй допомогти. А виховною метою пісні-інсценізації "Ходить гарбуз по городу" може бути виховання поваги і шани до свого роду, почуття гордості за свій великий рід.

Таким чином, використання музично-дидактичної гри у формі пісні-інсценізації як засобу формування морально-

естетичних якостей учнів можливо за умови, якщо будуть визначені виховна мета гри, її завдання (дії), які сприятимуть засвоєнню дітьми морально-естетичного змісту пісні в невимушеній цікавій ігровій формі.

Спостереження результативності пісень-інсценізацій на уроках музики у молодших класах дозволяє стверджувати, що цей засіб морально-естетичного виховання учнів є дієвим і результативним.

Література:

1. Ветлугіна Н. Музичний розвиток дитини. – К.: Музична Україна, 1978.
2. Макшанцева Є. Ігри та розваги. – К.:Музична Україна, 1974.
3. Орлова Т. Музыкально-дидактические игры в развитии детей. Дошкольное воспитание. – Москва: Просвещение, 1984. – С. 77-82.
4. Подвала К. Роль гри в музичному розвитку дітей. – Методика викладання музично-теоритичних і музично-історичних предметів. – К.; Музична Україна, 1983.
5. Решетнікова Т. П. Пізнавальні можливості пісенно-ігрового фолкlorу та методика його організації в умовах початкової школи. – К., 2000.